

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bauv. Regele Ferdinánd 4/22

(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 840 Le

Fél évre 420 Le

Negyed évre 210 Le

Havonta 70 Le

Hirdetések díjazásának szabályai

Majlennék naponta reggel

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Buoregltben 50 baniva
több.

Avult intézmény

ma már a vásár. Valahogy emlékezett a régi céli-időkre, a kereskedelem és az ipar gyermekéveire, a közlekedés delizsánszos, postakocsis, gyorsfutáros hőskorára. Olyan idegenül tűnik fel a város szívében felütött sok sátoros bódé, a sok selejtes áruval, kikiáltóval, hívogatóval, csalogatóval, régen elfeledett vásári trükkkel, úgy érezzük, hogy egy ilyen tavaszi „nagyvásár” faluvá zülleszteti le a nagyvárost a maga fényes üzleteivel, hatalmas gyár-iparával és nemzetközi kereskedelmével.

Az aradi vásár, miként tavaly és már évek óta, az idén is csődöt mondott. A vásárosok is csalódottan állapítják meg, hogy a vevő, a jó vásári vevő kiveszett. Nem használ már semmit a legfurfangosabb trükk sem, az emberek okosabbak lettek és ha választaniok kell a silány vásári portéka, a bizonytalan eladó és a prima árut áruló, megbízható stabil üzlet között, szívesebben megmondják a dolgot, hogy nehezen szerzett pénzüket kinek adják. Ma már a falu is annyira a városhoz kapcsolódott, hogy nem szorul rá a nagyvásárra, nem szerzi be itt egyszerre évi szükségletét, mert a városban levő üzletekben minden időben megkaphatja a neki szükséges ipari és kereskedelmi cikkekkel — jóval olcsóbban s összehasonlíthatatlanul jobb minőségben, mint a vásáriban. A falusi eladó is szívesebben keresi fel a nagykereskedőt, a közvetítő kereskedelmet, mert drága munkaidejéből nem kell napokat elveszítene a vásáron való ácsorgással, és áruja is hamarabb kerül a fogyasztóhoz.

Minék kell akkor mégis vásár? Kinek a szükséglete a vásár? Ma már igazán nem lehet azt állítani, mint a régi jó táblalírás világban, hogy az évi őszi vagy tavaszi nagyvásár hézagpótló intézmény, anélkül, nem lehetünk el. A kereskedelem és ipar a maga szédületesen fejlett technikájával és felkészültségével megöli a primitívizmust. Csak még a nagyvásár, ez az avult és ósdi, mosolyra derítő, egyedül csak a szokásjogon alapuló intézmény tudott még fennmaradni a multból. De el kell már ennek is tűnnie. Legalább is a városban, a kereskedelmi és iparempórumban, örökre el kell tűnnie. Ha más képpen nem megy, úgy a városnak magának kell eltüntetnie, mert nem lehet egy város arcát négy napra elékteleníteni egy sátorházakkal. De össze kell fogniok a kereskedőknek is, hogy megszabaduljanak ettől a konkurenciától, amely csak kárára

van a komoly és szolid kereskedelemnek. A vásár végérvényesen csődöt mondott, miként csődöt

kell mondania minden olyan dohosszagu kisértetnek, amely még a multból fennmaradt.

Üzletbérszerződésből — kormányválság

Marzescu igazságügyminiszter lemondással fenyegetőzik. — Bucuresti kereskedők újabb demonstrációja.

(Bucuresti, március 27.) Az üzletbérletek meghosszabbítása ügyében a kormány a hétfői minisztertanácsom mondja ki az utolsó szót. Az igazságügyi miniszter állásfoglalása a sajtóban megjelent hírekkel szemben, a kereskedők körében nagy elkeseredést keltett. Ennek demonstrálása céljából a fővárosi kereskedők szervezete a mai napra óriási tüntetést tervezett, amelyről a hatóságok idejében tudomást szereztek és megették a szükséges óvintézkedéseket. Az

esetleges rendzavarás megakadályozására katonai őrségek körkélnek a főváros uccáin. Hírek szerint Marzescu igazságügyi miniszter az üzletbérletek meghosszabbítása ellen foglalt állást, mert a kormány és törvényhozás a lakbérleti törvény megszavazásával már rendezte ezt a kérdést. Az igazságügy miniszter tegnap hosszas megbeszélést folytatott a miniszterelnökkel, akinek kijelentette, hogy amennyiben a lakbértörvényt megváltoztatnák, vagy a Vadul Comercialt törvényerőre emelnék, lemond tárcájáról.

Magyarország tengeri kikötőt akar.

Budapestről táviratozzák: A Magyar Adria Egyesület fennállásának tizenötödik évfordulója alkalmából ünnepi közgyűlést tartott, amelyen Havas Rezső udvari tanácsos tartotta az ünnepi beszédet. Havas előadásában nagy tetszésnyilvánítások között kijelentette, hogy Magyarország legközelebbi feladata az lesz, hogy a trianoni békeszerződés értelmében Fiumében és Spalóban tengeri kikötőt kapjon.

Radicsék monarchista hitvallást tettek.

A horvát parasztpárt szenzációs nyilatkozata a jugoszláv parlamentben.

(Belgrad, március 27.) A szkupstina mai ülésén Radics Pavle, Radics Istvánnak, a horvát parasztpárt fogságban levő vezérének unokaöccse, a parasztpárt nevében szenzációs nyilatkozatot tett. Az, hogy Radics Pavle a szkupstinában nagyjelentőségű kijelentéseket fog tenni, előre köztudomású tény volt s épen ezért erre az alkalomra az érdeklődők zsufolásig megtöltötték a kiarzatot. Radics Pavle három óra hosszat tartó beszédben fejtette ki pártjának politikáját és taktikáját s végül a következő nyilatkozatot olvasta fel:

— A parasztpárt elismeri a mai jugoszláv államot egységes és oszthatatlan monarchiának és Karagyorgyevics-dinasztia uralma alatt és felbontja az összekötést a moszkvai parasztnacionalizál, amelyek amugy is csak szellemi jellegűek voltak. A párt a mai alkotmány álláspontjára helyezkedik és csak a törvényes eszközökkel fog törekedni

az alkotmány revíziójára. A párt elismeri a szerbek, horvátok és szlovének nemzeti egységét, mely ugyan de facto még niacsen meg, de mindenkinek az a célja, hogy ez meg legyen. A párt minden a hadsereg ellen irányuló agitációt beszüntet, mert a hadsereg szükséges az új haza megvédésére. A szkupstina meg-megújuló tetszéssel fogadta a szenzációs deklarációt.

Különösen nagy tetszést keltett Radics Pavlónak az a megállapítása, hogy a horvát nép a jugoszláv állam mostani határait, mint a horvát nép határait ismeri el és mindazokat a területeket, amelyek ma Jugoszláviához tartoznak a horvát nép osztatlan területének tekinti. Radics Pavle beszédéhez a jelentések azt a megjegyzést fűzik, hogy annak formája még megerősítésre szorult, tiszteleg Radics István és a parasztpárt tradícióit és törekvéseit.

Németországtól függ a világbéke.

Az angol ellenzéki pártok sürgetik Németországnak a Népszövetségbe való beléptetését.

(Páris, március 27.) A németekkel való garanciaszerződés kérdése áll most a politika előterében. A német biztonsági javaslat fölött a francia kormány beható tárgyalásokat folytatott a lengyel és a cseh külügyminiszterekkel, akik a napokban Párisban tartózkodtak. A lengyel és a cseh külügyminiszterekkel sikerült is megállapodást létrehozni, de a francia kormány csak a teljes tájékozódás után fog a belga kormányval megbeszéléseket folytatni. A francia kormány tájékozódása az Angliával való összhang megteremtését célozza, ami fölöttébb súlyos feladatnak látszik. Chamberlain külügyminiszternek a legutóbb az alsóházban történt kijelentésére többen válaszoltak az ellenzék vezérei közül, kik között Henderson munkaspárti vezér hangsúlyozta leginkább, hogy a garanciaszerződést el kell fogadni és a genii jegyzőkönyvet nem szabad elvetni. Henderson szerint mindent el kell követni, hogy Németországot a Népszövetségbe való belépésre bírják, mert csak ez az egyetlen eszköz, amely a világbékét biztosíthatja. A világbékét szerinte sokkal jobban biztosítja Németországnak a Népszövetségben való bentléte, mint öt nagy hatalom paktuma.

Nagy tűz Bucures'tben.

Veszedelemben a bucures'ti hadkiegészítőparancsnokság.

Bucures'tből jelentik: Tegnap este 10 órakor a Calea Victoriein levő Cercul de Recrutare helyiségében tűz ütött ki. A tüzet egy óra megfeszített munka árán sikerült elfojtani. A hivatal okiratait, köztük fontos katonai okmányokat, megmentették. Az oltási munkálaknál megjelent Mardarescu hadügyminiszter, Nicolescu tábornok, rendőrprefektus és az ügyészség képviselője, aki a tűz okának kiderítésére azonnal megindította a nyomozást.

— Meghalt a német szeparatista mozgalom vezére. Kölnből táviratozzák: Smeets József, a rajnai szeparatista mozgalom ismert vezére ma meghalt.

Schmidt János meghalt.

Az aradi kereskedelmi iskola gyásza.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi kereskedelmi iskolának és Arad egész tudományos világának mély gyásza van. Meghalt dr. Schmidt János a kereskedelmi iskola tanára, aki hosszú aradi tanári működése alatt csak tiszteletet és megbecsülést szerzett magának. Tanítványai bálványozták, tanártársai rajongtak érte és ahol csak feltűnt hosszú szikár alakja, karakterisztikusan érdekes fehér feje, mindenütt leemelték az emberek fejükről a kalapot az ősz tanár előtt.

Dr. Schmidt a krassószörénymegyei Gladna-Montanán született 1859-ben. Középiskolai és egyetemi tanulmányait Cluj-Kolozsváron végezte, itt is szerzett tanári oklevelet, majd 1892-ben doktori diplomát a mennyiségtanból. Ugyanebben az évben hívták meg az aradi kereskedelmi iskolához és azóta egészen most bekövetkezett haláláig ugyancsak megismerkedett haláláig tanított. Az elhunyt tanár kiváló tudós volt és rendkívül értékes munkálkodást fejtett ki. A mennyiségtan terén még a háború előtt országos nevet szerzett magának és ha nem lett volna annyira szerény ember, ma talán mint egyetemi tanár hal meg. Több szakmunkát is írt, amelyek közül nyomtatásban megjelentek: „Kamat és járadékszámítás”, „Biztosítási számítások” és amiről még néhány hónappal ezelőtt az egyetemen tartott előadást és amivel az egyetemi körök elismerését és bámulatát nyitotta ki: „A formai számolás általános alapelvei és a Grossmann-féle analízis”. Tervbe vették, hogy az agg tudóst az állam hosszabb időre szabadságolja, hogy nyugodtan folytathassa és bevégezhesse tanulmányait, de a kérelmetlen halál másképpen határozott és pontot

szivességet tehet és megnyugtatta Ilust, hogy majd ő maga fogja el látni a kis madarat. Ilus feltette kis kalapját, mely már az asztalra volt készítve, kezét fogott a fiatalemberrel, körülnézett még egyszer és elcsüszett. Szinte futott a kocsig, mert úgy érezte, mintha visszahuzná valaki. — A vonat éleset füttyölt s a könnyes szemű kis Ilus röpitette az új élet felé.

II.

Elmult a nyár, az ősz, sőt már a tél egyrésze is. Farsang van! Ilus egy előkelő bálon látjuk. Táncolók között kering. Hófehér arca ki van pirulva, bájos almazöld ruhájának habos fodrai között előtűnik karcsú alakja.

Köváry László is eljött barátjával a bátra. Midőn meglátta a keringők között Ilust, öröm sugárzott arcán és egyenesen feléje tartott. Szabad? — Ilus felrezzent! Nem is tudta, mi történik vele, egyszerre csak a férfi karjai közt érezte magát és majdnem egész éjjel együtt táncoltak. Ugy érezte, mintha álmodnék és az álmok arany köntösébe öltözött királyfival táncolna. Szinte sajnálta, mikor hajnal lett és haza kellett mennie. Szerette volna egész életét ebben a gyönyörű mámorban átélni. Csak az az egy vigasza volt, hogy Lacitól nem kell elválnia hosszú időre, hisz megígérte, hogy holnap feljön hozzájuk. A kocsiban a sarokba húzódott s úgy tett, mintha kimerült volna. Így elkerülte azt, hogy

tett egy nagyszerű tudományos élet végére. Rendkívül sok értékes kézirat maradt utána, mert dr. Schmidt János roppant munkabíró és munkaszerető ember volt és tanár, tudós volt izzig-vérig. Tanári működésén kívül élénk szerepet játszott a társadalmi életben is, sokáig igazgatója volt az Aradi Turista Egyesületnek és évtizedekig szerkesztette a Turista Lapját, titkára volt a keresked-

mi iskola felügyelő bizottságának és könyvtárosa az iskola könyvtárának.

Halála széles körökben mély és igaz részvétet keltett. — Temetése 28-án szombaton, délután 4 órakor lesz a felső temető halottas házából és megjelennek azon az öreg tanár volt diákjai is, hogy utolsó útjára kísérik szeretett mesterüket és tanárukat.

Megszűnik az idegen-jelentkezés Magyarországon.

Budapestről táviratozzák: Az „Az Ujság” arról értesül, hogy a magyar belügyminisztérium nagyfontosságú rendelet kiadására készül, amely az idegeneknek a Magyarországon való tartózkodását lényegesen könnyebbé teszi. A rendelet szerint az ország egész területén bármely városban és községben minden külföldi állampolgár 60 napig tartózkodhat anélkül, hogy bármilyen hatóságnál jelentkeznie kellene. A rendelet a lap szerint legkésőbb május elsejéig életbelép.

Franchet d'Esperey marsallnál.

„Az elhibázott nemzetiségi politika készítette elő Magyarország mai szerencsétlen helyzetét.” — Károlyi Mihály „szánalmas dadogása.”

(Páris, március hó 27.) Meghívásom tizenegy órára szól, pontosan ennyi van, amikor belépek a Conseil Supérieur de la Guerre (a Legfőbb Haditanács) palotájának kapuján, hogy néhány perc múlva szemben álljak Franciaország egyik nagy hadvezérével, aki a magyar történelem legtragikusabb napjaiban, magyar szempontból emlékezetes és historiatlag nevezetes szerepet játszott. Ez a hadvezér Franchet d'Esperey marsall... Várok pár pillanatig, aztán kitérül a párnázott ajtó és belépek a marsall dolgozószobájába. A marsall kezét nyújt, helytel kínál az íróasztala mellett.

Franchet d'Esperey marsall inkább kistermetű, nagyon mozgékony, erélyes magatartású férfi; haja és tömött bajusza szénfekete, ezüst reflekszekkel. Határozott vonalú sasorra van. A tekintete átható, fiúkéző. Magyarországról beszélgetünk, a marsall számokat és adatokat sorol fel meglepő precizitással. Pontosan tudja, hogy Magyarország régi népességéből 13 millió lakosát veszítette el, ebből több mint 3 millió szinmagyart, az utódállamok impériuma alá került országreszeken.

— A magyarok, derék és bátor nemzet. Azonban a régi monarchia idején, kormányaik elhibázott politikát folytattak az önöket körülvevő szomszédállamokkal szemben. A régi magyar kormányok nemzetiségi politikája a kisebbségekkel szemben erőszakos volt. És ez a politika következményeiben egyik fő oka, előkészítője volt annak a szerencsétlen helyzetnek, amelyben a mostani Magyarország van.

— A szegedi napokra és magára Szegedre nagyon kellemesen emlékezem vissza. Szép, modern, fejlődő város, amelynek jövője van. Szegedet mint tudvalevő, az én francia csapataim jelenléte védelmezte meg a kommunista pusztítástól. Horváth Miklós kormányzó szintén az én seregeim szilárd falankszának védelme mögött tudta nyugodtan megszervezni a mai magyar nemzet hadsereg első formációt.

A beszélgetés új vágányra fordul: Károlyi Mihály belgrádi útjára. A marsall a következőkben foglalja össze erre vonatkozólag tett megállapításait:

— Én amikor Károlyi szánalmas dadogását hallgattam, kénytelen voltam feltenni magamnak a kérdést: bizonyára akad elég olyan magyar politikus, aki kitünő szónoki képességgel is meg van áldva, miért ítélhetett Magyarországot tehát arra, hogy éppen ez az ember legyen a szószólója?

A marsall elgondolkodik, aztán más, Magyarországra vonatkozó emlékeit idézi fel. Gróf Tisza Istvánt említi, „aki mártír-halált halt a forradalom kezdetén.” Még sokkal régebbi időkre is visszagondol, a közös monarchia

idején Kállay Béni, a híres közös pénzügyminiszter, személyes jóbarátja volt a marsallnak.

— A régi békeévekben több ízben is jártam Magyarországon, utoljára 1910-ben, akkor Budapesten a Hungáriában laktam. Akkoriban szép, jókedvű, csillogó város volt Budapest.

Arra a megjegyzésemre, hogy Budapest többé nem az, ami volt, a marsall meleg és meggyőző hazahordozással mondja a következőket:

— Mindent egybevetve, Magyarország a régi monarchia másikk államával, Ausztriával szemben egy felbecsülhetetlen előnye van és ez az, hogy agrárállam. A virágzó, gazdag magyar földből fakad a jövőben az új magyar élet forrása. (Sz.)

Gyilkolt a kasszirónó.

A férj és a szerető közös erővel megölték az utban levő feleséget.

(Csikszéreda, március 27.) Hirt adtunk már arról a kegyetlen gyilkosságról, amely a Csikmegyében levő Zsököd fürdőhelyen történt, ahol a fürdőtulajdonos Zerbes György, szeretőjével Mendas Berta, volt aradi kasszirónóval szövetkezve meggyilkolta a feleségét. A gyilkosság után Zerbes bejelentette, hogy felesége saját kezével vetett véget életének és csak a gyanus mellékkörülmények folytán elrendelt vizsgálata derítette ki, hogy borzalmas büntény történt. A gyilkosság felfedezése után letartóztatták Zerbést és Mendas Bertát, a ki a nyomozás szerint a gyilkosság értelmi szerzője volt. A volt aradi kasszirónó pénzsóvár volt és utjában állott a fürdőtulajdonos felesége. Ezért beszélte rá a férjet, hogy tegyék el az aszonyt láb alól. Mendas Berta különben kalandos életű nő, aki Aradon egy ismert kávéház kasszirónója volt. Egy aradi gyárossal folytatott viszonyt és teljesen feldulta a gyáros családi életét. A gyáros felesége végül a rendőrséghez fordult, és Mendas Bertát kiutasították Aradról. Zsögödre került s megismerkedett Zerbés Györgyvel, akinek szeretője lett. A gyilkos férj erővel védte szerelmét és azt állítja, hogy neki nem volt tudomása a gyilkosságról, azonban a kasszirónó ma megtört és bevallotta, hogy szintén részes a gyilkosságban.

— Pozsonyban elfogott budapesti igazgató. Budapestről táviratozzák: Néhány héttel ezelőtt megbukott a Thierfeld és Klinger budapesti cipőgyári cég, amelynek tulajdonosai ellen számos feljelentés érkezett a rendőrséghez, de a tulajdonosok a bukás köztudomásra való kerülése előtt megszöktek. A gyárigazgatók a hitelezők pénzét elpocsékolták és a megmaradt aktívák megiszöktek. A budapesti rendőrség elrendelte az igazgatók körözését és a körözőlevelet megküldötte a külföldi hatóságoknak is. A budapesti rendőrség ma értesítést kapott a pozsonyi rendőrségtől, hogy ott elfogták Klinger Jakabot. A magyar hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket Klinger kiszolgáltatása érdekében.

Megszűnik

az eljárás az aradi Luvru-
árúház ellen.

A hitelezők sorra visszavonják a tulajdonosok ellen tett feljelentéseket.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi Luvru nagyáruház bukása heteken keresztül ujjabb és ujjabb érdekes eseményekkel szolgált a közönségnek. A fizetésképtelenség bejelentése után az üzletnek bírói rendelkezésre történt lezárása, majd bűnvádi feljelentés alapján a cégtulajdonos letartóztatása, a kényszeregyezés megkötése, majd a tulajdonos szabadlábra helyezése után az ügy ma érkezett a vizsgálat legutolsó stádiumába. A hitelezők legnagyobb része ma megjelent az aradi törvényszék vizsgálóbíróságán és bejelentette, hogy a Luvru cég ellen beadott bűnvádi feljelentéseket, amelyekben a hitelezők kijátszással vádolták meg a cégtulajdonosokat, visszavonják. A nagyarányúnak indult büntető ügy jelentéktelen ügygév zsugorodott össze és valószínűleg vádemelésre már nem is kerül sor, mert a bíróság megszünteti ebben a sok érdekességet adott ügyben a további eljárást.

A feleség öntestével védte a csábítót.

Megrendítő családi tragédia a budapesti Kuria előtt. — A feleséggel együtt gyógyszerész huszhónapi börtönrre ítélték.

(Budapest, március 27.) Megrendítően szomorú családi dráma utolsó felvonása játszódott ma le a budapesti Kuria egyik büntető tanácsa előtt. A dráma tragikus hőse Fekete Géza hódmezővásárhelyi gyógyszerész és életének rettenetes élménye a periratok szerint a következő:

Boldogan élt feleségével, míg egyszer csak feltűnt a nagy alföldi parasztvárosban Engelhaller Kálmán. Budapestről jött haza szüleihez. Ismerte a gyógyszerésznét és udvarolni kezdett neki. A férj eleinte nem tulajdonított fontosságot a dolognak, de később apróbb jelekből azt vette észre, hogy az asszony is szívesen hajlik a szép nő felé. A férj bizonyosságot akart szerezni és egy este azt mondta, hogy Békescsabára utazik. Nem ment el, hanem titokban lesben állt háza előtt és figyelni kezdett. A késő esti órákban hosszú nyurga fiatal ember — Engelhaller Kálmán — lopózott be a szép gyógyszerésznéhez és ott maradt reggelig. Ugyanolyan titokzatosan, mint ahogy jött, el is távozott a kora hajnali órákban. A férj ezután betért feleségéhez, vallatóra fogta, az asszony azonban mindent tagadott. A férj erre kötelezvényt íratott alá az asszonnyal, hogy minden feltűnést kerülve, elválnak egymástól. A boldogtalan férj ezután lehajította busz felet a

dívánra és úgy maradt reggelig. Reggel áthivatta a csábítót és nyugodt hangon kérte őt, adná vissza feleségének hozzá intézett szerelmes-leveleit, mert kisgyermeké van és nem akarná, hogy valaha is elolvassa majd a kicsike anyja nagy gyalázatát. Az udvarló pökheni hangon felelt: — Nem adom! — mondotta — a feleséged ugys az enyém! Ezután arculütés, majd dulakodás keletkezett, Fekete Géza egyszerre csak kirántotta revol-

verét és rálőtt engelhaller Kálmánra. Az asszony ijedt sikollyal állt szerelmese elé, hogy testével védje. Az első golyó nem talált, a második azonban szíven találta a hűtlen asszonyt, aki saját élete feláldozásával mentette meg lovagját a haláltól. A gyógyszerész részt letartóztatták, a törvényszék egy évi és nyolc hónapi börtönrre ítélte a gyilkos férjet és a Kuria most hozott ítéletében jóváhagyta az első bíróság ítéletét.

A cseh szociálisták a vatikáni követség megszüntetését követelik.

Marmaggi nuncius alkalmatlan idegen?

(Prága, március 27.) Alig simultak el annak a konfliktusnak hullámait, amelyet a felvidéki püspökök pástorlevele idézett fel, már is új konfliktus tört ki a szociáldemokraták és a klerikálisok között. A nemrég kinevezett Bomba tábort püspök ugyanis az alárendelt táborti lelkészekhez egy bizalmas jellegű pástorlevelet intézett, amelyről a szociáldemokrata Pravo Lidu azt jelenül, hogy méltán sorakozik a felvidéki püspökök pástorlevele mellé. A szociáldemokraták, akik a felvidéki püspökök pástorlevele kérdésében megkérdőjelezhetően meg-

szeltek, most erőlesen követelik, hogy Csehország szüntesse meg a vatikáni követséget. Marmaggi pápai nunciust pedig így kezeli, mint alkalmatlan idegent.

A Marmaggi nuncius elleni támadások megszóllították az egész prágai diplomáciai testületet is, amely közösen eljárt Benes külügyminiszternél és élesen tiltakozott a cseh sajtó hangja ellen. A cseh külügyminiszternek értésre adták, hogy a nunciustnak, a diplomáciai testület doyenjének hasonló megsértését tovább nem tűrik.

Petőfi és Ady szelleme választotta meg Gogát.

A neves író érdekes nyilatkozata a szászrégeni választásról, s az ottani magyarság magatartásáról.

(Cluj-Kolozsvár, március 27.) Goga Oktávián — akit mint ismeretes — erős küzdelem után a napokban választották meg Szász régen képviselőjévé, nyilatkozott a sajtónak s igen érdekes és jellemző epizódokat mondott a nagyarányú választási harcokról s annak során szerzett tapasztalatairól. Különösen nagy érdeklődésre tarthat számot nyilatkozatának az a része, amelyben az ottani magyarságról s a választás során tanúsított állásfoglalásokról szól, amely figyelemreméltó szavait a kiváló írónak itt adjuk:

— A politikus harca közepette mint író figyeltem a falu lelkét. A legelső kedvező tünet, amit megfigyeltem, hogy a vegyes nemzetiségű falvakban a román és a magyar nép testvéri harmóniában él egymással.

— Azt is beismerem készséggel, hogy a magyarok között nyomát sem láttam az irredentizmusk. Ami a magyar földmivest illeti, tökéletesen rendtartó elem-

nem ismertem meg őket. A magyarok községében hamisítatlanul él még a régi patriarkális világ, szeretik a tradíciókat és messziről leemelik a kalapjukat a pap előtt. A falu magyar népe láthatóan ragyogó arccal fogadta a magyar beszédeimet s olyan áhítatosan hallgattak, hogy mély figyelésükben szinte bibliai jellegűt kaptam minden szavam.

— Persze anniak is sokat köszönhettem, hogy a nevem — ezt minden poz nélkül veti oda Goga — fonetikailag jobban hangzik, mint az ellenpárti jelölté. Egy magyar földműves, akinek a pitvarába léptem, így fogadott:

— Nem kell bemutatkoznia előttem egy román költőnek. Ismerem én a „Goga nevet“, meg Eminescuet, meg Cosbuc-ét is.

— Egy másik házban Petőfi Sándor ismert litografált képe mellett az enyémet láttam lógni. Igen — Petőfi és Ady szelleme segített abban, hogy én lettem Szászrégen képviselője...

* Matiné az aradi Kara-kiállításon. Elvezetésnek ígérkező intim kis művészünnep színhelye lesz vasárnap délelőtt 11 órakor Kara Mihály szobrászművész kiállítása a Kulturpalotában. A matiné, mely iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg, Franyó Zoltán az „Új művészet“ kríziséről tart előadást, dr. Mezey Zsigmond Stravinsky és Sribin modern orosz komponisták hegédi-szonátáit játsza, dr. Szelle Károly zongorakiséréterével, Fekete Tivadar verseket olvas, Szász Ilona chansonokat, Róna Dezső Schumann-dalokat énekel. — Belépődíj nincs. A műsor ára husz lej. Az ebből befolyó jövedelem az erdélyi és bánáti újságíró-szervezet Székely támaszája.

Eltemették

az állítólagos Orth Jánost.

Bécsből táviratozzák: Tegnap helyezték örök nyugalomra Göbel Albert bécsi pincért, akiről azt állították, hogy azonos Orth Jánossal, az eltűnt és kalandos végű János osztrák főherceggel. Az elhunyt felesége a legutolsó pillanatig akarta halogatni a temetés megtartását, mert be akarta bizonyítani, hogy férje a Habsburgok sarjadéka. A hatóságok azonban kétségtelenül megállapították, hogy Göbel Albertnek soha semmi köze nem volt az egykori osztrák uralkodó családhoz és ezért elrendelte eltemetését. A temetésre hatalmas közönség gyűlt össze, amelynek egy része követelte a bizonyítás további folytatását, míg másik része az azonnali eltemetés mellett foglalt állást. A két párt összetűzött és a súlyosabb tettlegességnek a rendőrség beavatkozása vetett véget.

Makacs öngyilkos.

Orizetbe vettek egy uriaszonyt, mert nem akarta megmondani, kicsoda.

(Budapest, március 27.) A kerépesi temetőben tegnap délelőtt egy sir mellett a pázsiton eszméletlenül állapotban jöklőzött uriaszonyt találtak, akinek balkarján az ütőér át volt metszve, mellette egy kis fűvegcsé feküdt. Ertesítették a főkapitányságot, ahonnan bizottság szállt ki a helyszínre, a rendőrorvos mindenekelőtt a sebet kötözte be, majd megállapította, hogy az ivergésében kálipergmangán volt. Az orvos azután eszméletre térítette az asszonyt, akit a rendőrtisztviselő akart hallgatni, azonban még személyi adatait sem volt hajlandó az uriaszony elárulni, annyit mondott csak, hogy egy magasabb-rangú köztisztviselőnek a felesége és egy 18 éves leánya van, család okok késztették arra, hogy öngyilkos legyen. Kijelentette, hogy ha most meg is akadályozták öngyilkosság elkövetésében, a legközelebb adandó alkalommal mégis végezni fog magával. A főkapitányságon hosszas rábeszélés után az uriaszony végre hajlandó volt kiletéről felvilágosítást adni és megnevezte magát. Kiderült, hogy egy magasállású miniszteri tisztviselő felesége. Azt állította, hogy tulzatosan ideges volt s ebben az ideges állapotban követő el tette. A rendőrség értesítette férjét, aki megjelent a főkapitányságon és magával vitte feleségét. Az uriaszony előzőleg a főkapitányságon szavát adta, hogy nem lesz öngyilkos.

színházú művészt

* Színháznyitás Timisoarán. Tegnap kezdte meg az aradi színtársulat temesvári előadásait. A Nótás kapitány került színre kitűnő szereposztásban. A temesvári közönség zsufozásig megtöltötte a színházat és a szereplőket meleg ünneplésben részesítette.

* VIII. Albert az aradi Thália-kabaréban. Ma, szombaton este egy szenzációs ujdonságot mutat be az aradi Thália művészgardája. Szóke Szakállnak, a kiváló humoristának VIII. Albert című teljesen fehér bohózatát. Inke Rezső és Győző Alfréd játszák a főszerepeket. Három új tag bemutatkozása. Teljesen új műsor. Jegyek előre válthatók d. e. 11-1-ig. este fél 8-tól.

NAGY GEZA fényképész

műtermében művészi beállítású gyermekfelvételek, izékos finom kivitelű portréfelvételek. Kis képek után nagy képek, squarellak, pastellek minden formában készülnek. Aműterem állandóan fűtve. Arad, Bulv. Rog. Maria 8. (v. Andrássy-tér).

Nehmen Sie bitte eine Erasmio-Seife u. eine Rasierseife irgend einer anderen Marke, -versuchen Sie beide, eine nach der andern, indem Sie Wasser desselben Kalkgehalte und derselben Temperatur verwenden. Die ERASMIO Seife wird einem reichlicheren, dicken Schaum erzeugen: derselbe wird auf dem Gesicht nicht austrocknen. Die ERASMIO wird länger dauern und bis zum Schluss ihren Wohlgeruch bewahren.

RASIERSEIFE

ERASMIO

ZU BEZIEHEN IN ALLEN DROGUERIEEN, PARFUMERIEEN UND GROSSEN GESCHÄFTEN DES LANDES.

UNIQUE DEPOSIT FOR HUNGARIAN PHARMACEUTICALS BUDAPEST

Fabrikirt in den grossen Werken der "The ERASMIO Company Ltd." Warrington, England.

HELYI VALUTAÁRAK. (Március 27.) Francia frank 11.50, svájci frank 41.65, dollár 2.13, dinár 3.42, szokol 6.45, lira 8.80, angol font 1035. **Kifizetések:** Budapest 335, Bécs 30.40, Prága 6.40, Zürich 41.60, Milánó 8.78, London 10.30, Páris 11.40, Newyork 215, Belgrád 3.40.

ZÜRICH TŐZSDENYITÁS. (Március 27.) Amsterdam 206.75, Newyork 518.50, London 2481.18, Páris 27.46.25, Milánó 21.17.50, Prága 15.40, Budapest 0.0072, Belgrád 8.20, **Bucaresti** 2.46.25, Varsó 1, Bécs 0.0073.15.

ZÜRICH TŐZSDEZÁRÓLAT. (Március 27.) Amsterdam 206.75, Newyork 518.50, London 2481. Páris 27.50, Milánó 21.20, Prága 15.40, Budapest 0.0072, Belgrád 8.20, **Bucaresti** 2.47.50, Varsó 1, Bécs 0.0073.

A ZÜRICH UTOTŐZSDÉN a lej 2.46.25.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRÓLAT. (Március 27. **Kifizetések:** Páris 11.30, London 1020, Newyork 211.75, Milánó 8.68, Zürich 40.10, Bécs 0.0029.90, Prága 6.30. **Valuták:** Napoleon 790, arany márka 48.50, leva 1.42, török lira 1.05, angol font 1010, francia frank 11.10, svájci frank 40, lira 8.55, drachma 3.40, dinár 3.28, dollár 210, lengy. márka 0.000038, osztrák korona 0.0029.50, magyar korona 0.0027, szokol 6.20.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEGYZÉSEI. (Március 27.) Belgrád 1119-1141, **Bucaresti** 336-338, Páris 3835-3859, Newyork 71.850-73.480, Milánó 2959-2977, Prága 2121-2141, Bécs 101.40-102.

= Piaci árak. Az élelmiszerpiacon a mai nagyvásáron igen nagy behozatal volt. A kereslet azonban alig haladta meg a rendes hetivásári piacok szokott kereteit. Az élelmiszerpiacon az árak a következőképpen alakultak: bab 10, burgonya 4-6, vaj 90-110, alma 6-12, tehénturó 16-18, juhturó 35 lej kiogrammonként. A majorságpiacon: liba 220-280, ruca 120-140, tyúk 90-120, csirke 70-90 lej. A gabonapiacra: kukorica 460-480, zab 680-700, árpa 750-770 lej métermázsánként. Az állatvásártéren gyenge volt a felhajtás, de vételkedv sem igen volt. A marha- és borjúárak erősen tartózkodtak voltak, a sertés ára azonban esett és 33 lejjel áruíták kiogrammonként élősúlyban. Lovakban nagy felhajtás volt, az árak 20-50 ezer lej között mozogtak.

= A budapesti nemesfém piacon az aranypénzek és nemesfémek árai ma a következőképpen alakultak: 20 koronás magyar arany 295-297 ezer. 20 koronás osztrák arany 290-293 ezer, ezüst korona 6000-5100, régi ezüst forint 12.500-13.500, ezüst 5 koronás 29-30 ezer korona.

= Felhívás. A Cooperativa Militară din Bucaresti Str. Cobalea 28 a kereskedelmi és iparkamara útján fordul a kerületünkbeli kereskedőkhöz és iparosokhoz, hogy nagy mennyiségűen szállítandó élelmiszeri és ruházati cikkekre vonatkozólag tegyék fenti kooperatívának ajánlatot.

= Ármaximálások Timisoarán. A temesvári városi tanács ma délután értekezletet tartott az élelmiszerármaximálása ügyében. A fehér liszt árának a maximálás alóli feloldását kérték a temesvári malmosok, a pékek pedig fehér kenyér korlátlan forgalmáhozatalára kérték engedélyt, a mészárosok pedig ár-emelést kérték. A tanács úgy határozott, hogy: melótt a malmosok kéré-

10209

Kérjen árajánlatot a kereskedő, iparos, gyáros, RUDOLF MOSSE R.-T.

hirdetőváltalat világcég aradi fiókjától Boulevardul Regina Maria 10. (Sándor hírlapirodában.) Díjtalan propaganda tervezet. :: Hirdetések felvétele ugy az aradi, valamint a bel- és külföldi lapok részére a legelőnyösebb díjtételek mellett. Monitoral Oficial bucuresti-i hivatalos lap részére mérlegeket és minden más közleményt 10 nap alatt leközlünk Plakátirozás az ország összes városában! Fényreklámok! Mozireklámok!

Kérjen árajánlatot!

se felett döntene, érdeklődik a nagyobb városok vezetőségétől, hogy azokban a fehér liszt is maximálás alá esik-e. A pékeknek megengedték, hogy fél kilós fehér kenvereket süthetnek. A marhaus árat a tanács egy lejjel felemelte, a sertés hus árat azonban 3 lejjel leszállította. A vendéglőkben a sertés húsból készült étel: 1 lejjel olcsóbbak. A zsír maximális árat leszállították 62-ről 58 lejre.

MOTI

xx A világ legfiatalabb moziszi-
nézőjének Baby Peggynek filmjét,
„Newyork kedvencét” ma szombaton vetíti utoljára az aradi Apolló mozgószínház. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Utoljára vetíti szombaton az aradi Uránia a „Corneillei harangokat”, amelyet a hasonló című operett nyomán írtak át filmre. A főszerepeket a legkiválóbb magyar filmszínészek játsszák. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx A legragyogóbb vigjátékok egyikét vetíti vasárnapról kezdve az aradi Apolló mozgószínház „Szerencsétlen fiórák” címmel. A főszerepet Monti Banks játssza és alakítása a a vigjáték témája szinte egyedül álló ebben a nemben. A vigjátékokat keddig tartja műsorán az Apolló.

xx A legkiválóbb moziszi-
néző Mircila Dean alakítja az „Opium tündér” című kalandorfilm főszerepét, amelyet az aradi Uránia mozgószínház vasárnapról tart műsorán.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

Palkovitsnál

Arad, 1672
állandóan frissen csapolt
temesvári
English Porter sör.

NYILTTÉR.
E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget

ÉRTESÍTÉS.
Alólirott ezennel van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy ez időszereint senkivel társasviszonyban nem állok, s így a mai naptól kezdve nevemben szabályszerű írásbeli megbízásom vagy máskénti közvetlen közreműködésem, sőt fontosabb esetekben személyes jelenlétem nélkül ugy engemet mint t. megbízóimat érintő fizetűgyeket senki le nem bonyolíthat.
Arad, 1925. évi március hó 26-án.
1746 **BOROSS K.** ügynöksége.

ÉRTESÍTÉS.
VASS FERENC
angol, francia divatterme
Arad, Str. Cosbuc (Wesselenyi-u.) 36.
március 30-án megnyílik.
Elsőrangú munka. Szolid árak.
Évente 2-3-szor felkeresem a külföldet. Így a mélyen tisztelt hölgyközönség állandóan a legutóbb divat szerint lesz kielégítve. 109

Órák ékszerek
alkalmi és husvétli Órák
ajándéknak: a leg-műhegy!
előnyösebben vásárolhat
Vásárolj C S Á K Y.
műtermem! cégnyi Aradon, a város-
házzal szembeni épületben

Íz, szín és táperő az „UNIU”-kávépótlék előnye.

Tavaszi női felöltő, ruha, blus, jempeser és alj ujdonságok megérkeztek

Gummi kabátok!

PLESZ központi ruhaáruházába Arad,

Dus raktárban vételeköltségek nélkül megtekinthető. Angol és francia szabóság. Mór utáni megrendelések pontosan elkészíttetnek. Kérem kirakatalom megtekintését.

a színház hátsó bejáratával szemben.

Kérem a címre figyelni!

Olesón, óriási nagy választékban legújabb tavaszi, nyári férfi szövetek, covercoak és doublek **J. Schutznál**, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 28. sz. 15148

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szövegét, amelyik tartalmát vagy eredetét alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Alkalmazás.

KÖNYV és papírkereskedés szakképzett férfit vagy nőt keres jó fizetéssel. Cím Rudolf Mosse (Sándor hírlapiroda) Arad. 734

DOBOZGYÁRBA munkások kik már dolgoztak felvételtnek. Sárosy, Arad, Str. 29. Decemvrie (Hasszinger-u.) 9. 1607

KIFUTÓ hukat azonnal felvesszünk. Sándor hírlapiroda Arad. 7535

MINDENES, ki önállóan jól főz felvételt. Engel, Arad, Str. Consistorului 11. (Batthyány-u.) 10205

ÖNÁLLÓAN dolgozó-fizetőlányok felvételt. Földes, női divatszalon, Arad Str. Eminescu 13. 15151

Lakás.

BUTOROZOTT szoba kiadó. Érdeklődni az Aradi Közlöny kiadóiban. 1747

LAKÁSOK. Egy, kettő, három szobásak butorral vagy anélkül átadók. butorozott szobák kiadók. Boross ügynökségtől. Arad, Str. Consistorului No. 9. (volt Batthyány-u.) 1745

Vétel és eladás.

RIPARIA PORTALIST elsőosztályú cca ötezer drb. gyökeres, erős vesszejű keresek megvételre. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóhivatalába „Riparia” jellegre kérek. 200

HASZNÁLT könyveket előnyös áron vesz Sándor hírlapiroda Arad. 10197

500 MODELLES divatlapalbumot 85 leiert küldünk. Sándor hírlapiroda Arad. 7534

NÖVÉNY tápsó a cserépvirágok fejlődését legjobban előmozdítja. Földes gyógyszerár Arad. 1719

FIGYELEM!

Nagy Singer varrógép, hálószoba és szalon berendezések, uri szoba bór-garnitúra, vitrin gobelin kézimunka, fotólok, stola terítő, korál fülbevalók, gránát karcsatt és gyűrű, antik zsebórák, uzsonna asztalneműek, nyest boa, kis hermelin, férfi felöltő, női kabát, régi vázák, teás szervizek, majolika vázák, vitrin tárgyak, perzsa és szmirna szőnyegek, antik sálak, fekete selyemkendő, Intarziás ágycsillós szekrényvel, réz-ágycsillós matracok, tükrök, ágycsillós zongoraterítők, asztalok, ezüst kanalak s. b. jutányosan eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

FEHÉR leányszoba, villanylámpák, jég-szekrény, konyhabutor, előszoba szekrény, gyermek sportkocsi olcsón eladó. Arad, Str. Mocioni (Orczy-u.) 14. I. em. 1748

MINDENNEMŐ ezüst tárgyakat, szőnyegeket, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezéseket, egyes butordarabokat, dísztárgyakat, mindenféle férfi ruhát s. b. bizományba vesszük, azok gyors lebonyolításáról gondoskodunk. Kezelési költség nincs. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

Dr. MLADEJOVSKY egyetemi tanár Sclerol syrupja a vérérdény elmeszesedés legújabb gyógyszere. Földes gyógyszerárban Arad. 1717

SZEKRÉNYEK, ágyak, asztalok eladók. Megtekinthetők 3—6 között. Arad, Str. Porumbáru (Kneziúts K.) 9. 1743

TAKARMÁNYRÉPA eladó. Bővebbet Hámory-gazdaság, Arad, Str. Eminescu 5. szám. 1742

VANILLOGEN egy csomag pótolia a drága vaniliát. Földes gyógyszerár Arad. 1718

KOMPLETT mozigép 20.000 leiert eladó. Uranul-iroda Arad, főpostával szemben. 16084

ELADÓ hálószoba, leányszoba, zongora, íróasztal, villanylámpa, vaságyak. Arad, Str. Marie Chendi 1—3. (Kölcsy-ucca.) 10209

ZONGORA, prima márka, keresztúros pianinó olcsón eladó. Arad, Str. Pompiliu 21. 15152

KELETI perzsaszőnyeg 2x3. régi jó minőségű jutányos árért eladó. Schauer Arad, Str. Nicu Filipescu 9. 15152

Ingtalan.

KISEBBSZERŰ magánház eladó. Arad, Str. Fabriciei (Gyár-u.) 36. 1722

Üzletek.

ÓPÉCSKÁN, aradi ut mellett téglából épült korcsina, üzlet, 2 szoba, nagy istálló, kert örökáron eladó. Cím Pécska 896. sz. 1741

Oktatás.

ANGOL órákat vennék, a nyelvet szípen és tökéletesen beszélő egyéntől. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 300

Különféle.

ELVESZETT szerdán este fülbevalóból briliánskő a korzó oldalán. Becsületesség megalapító illő jutalom ellenében kérek leadni. Arad, Bulev. Carol 46. Özv. Seidnerné. 1740

ELVESZETT csúttörtőkön, 26-án este a színházig menet az Unirel. Eminescu, Berthelot-uccákon át egy szunksz boa. Megtalálót kérem juttassa el Arad, Str. Consistorului (Batthyány-u.) 48. szám alá Major Paunesconé címre, ahol illő jutalomban részesül. 1750

KERESEK

Irodák és raktárhelyiségeknek megfelelő üzlethelyiségeket főútvonalon.

Bővebbet: 1744

HERZOG, Arad

Strada Bratlanu (Weitzer I. ucca) 17.

Riparia portalist

elsőosztályú cca ötezer drb. gyökeres erős vesszejű keresek megvételre. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóhivatalába „Riparia” jellegre kérek.

Magánház gazdálkodóknak

16038 a belvárosban 5 elfoglalható szobával, 500 □-ös telekkel, 420.000.— leiert E L A D O.

Uranul-iroda, Arad, főpostával szemben.

Megérkeztek a tavaszi és nyári ujdonságok mindenki nek saját érdeke vásárlás előtt felkeresni **Goldstein Lajos** divatáruházát Arad, Str. Bratlanu 2. (Minerita-pal.)

Férfi, női és gyermek cipők mélyen leszállított árakban kaphatók **Lányi Marcell** cipőüzletében. ARAD, a színházal szemben.

FOWLER, WENSZKI, GANZ és KEMNA Gőzeke alkatrészeket sodronyköteleket

W. D., Stock és Romeo motorekkel, valamint azok összes alkatrészeit legelőnyösebb feltételek mellett szállít **AGRICULTURA** Ipari és kereskedelmi táviratcím: 0 AGRICULT TIMISOARA Telefon: 18-00. IV. Str. Pop de Basesiu (Eötvös-u.) 26.

Illits BRISTOL-szálló

BUDAPEST. 218

Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem. Kitűnő konyha. Kávéház. Mérsékelt árak.

Francia és angol **kosztümök, ruhák** és kabátok a legizlésebb kivitelben szolid árban készülnek: **Varga** női divat termében, Arad, Strada Eminescu 10.

Perzsa szövőfonal legolcsóbban **WEISZ és BENJAMIN** cégnél, Arad.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadóulajdonos: Aradi nyomdavidálat.